

Eurocities. Grup de Treball de Persones Sense Sostre

Cristòfol Collado. Departament de Recerca i Coneixement. Ajuntament de Barcelona

Carme Fortea. Departament de Persones Vulnerables. Ajuntament de Barcelona

El mes de març es va celebrar la trobada del Grup de Treball de Persones Sense Sostre d'Eurocities corresponent al primer semestre del 2010. En aquesta ocasió, la trobada va tenir lloc a la ciutat de Munic, amb la particularitat de coincidir amb el Grup de Treball d'Habitatge, que també es troba dins del Fòrum d'Afers Socials d'Eurocities.

El grup de treball d'habitatge centra el seu treball en conscienciar sobre la importància de l'habitatge en la cohesió social a les ciutats europees fent comparacions entre les polítiques locals i nacionals d'habitatge i desenvolupant recomanacions sobre l'habitatge social i l'habitatge per a grups específics, integració de la població nouvinguda, ecologia i consum energètic responsable, rehabilitació del parc d'habitatge existent, accés als habitatges i a la informació.

Per la seva banda, el Grup de Treball de Persones Sense Sostre té com a objectiu reduir el nombre de persones sense sostre, evitar la situació de manca d'habitatge per a les famílies i eliminar les situacions transitòries d'estades de llarga durada en institucions adreçades a aquest col·lectiu (estades superiors a dos anys).

Els punts de trobada entre els dos grups són evidents. Podem establir que l'accessibilitat a un habitatge digne representa un dels principals reptes que avui dia comparteixen les ciutats europees com a centres econòmics, culturals i polítics de la Comunitat Europea, per garantir la cohesió social en-

tre els seus ciutadans. Per tant, les polítiques d'habitatge també s'han de plantejar considerant la seva incidència en les polítiques socials i en la creació de llocs de treball. Aquestes polítiques han de garantir l'accessibilitat a l'habitatge per a aquelles famílies que no poden accedir o no poden fer front a la compra o el lloguer d'un habitatge en el mercat lliure. El perfil d'aquestes famílies o individus pot ser molt divers considerant les diferents realitats territorials existents, però és clar que un dels grups diana bàsics d'aquestes polítiques són les persones sense sostre.

Sempre que la seva autonomia i capacitat personal els ho permeti, un habitatge independent seria la culminació del programa d'integració de les persones sense sostre en el nostre model social, després de treballar tots els aspectes de socialització, capacitat laboral, econòmica, etc. que els professionals hagin valorat en cada situació particular.

D'altra banda, hi ha un lligam obvi entre la prevenció de les situacions de sense sostre i la provisió d'habitatge assequible. Una de les causes principals que fan que les persones arribin a la situació de sense sostre és la pèrdua de l'habitatge, generalment per motius econòmics, però també hi està vinculat tot un seguit d'altres problemàtiques socials, laborals, de capacitat, familiars, etc. Les condicions dels habitatges on viuen aquestes persones (règim econòmic, estat de l'edifici, ubicació...) sovint dificulten el desenvolupament

dels seus projectes de vida i fins i tot poden afavorir processos de desestructuració social. La disponibilitat d'habitatges assequibles, que donin respostes adients a les necessitats dels seus usuaris pot evitar els processos de pèrdua d'habitatge i, conseqüentment, d'entrar en la situació de vulnerabilitat.

Al llarg dels tres dies de reunions i visites, es van fer algunes sessions de treball compartit entre els dos grups, i es va redactar un document conjunt amb un seguit de recomanacions que es faran arribar a la Comissió Europea. Aquestes recomanacions s'agrupen en dos blocs:

a) Recomanacions per facilitar l'habitatge:

- La crisi econòmica actual ens mostra que la intervenció del sector públic és necessària per garantir un desenvolupament estable del sector immobiliari i per a la provisió d'habitatges assequibles per a la ciutadania. Això no vol dir que tot el mercat immobiliari hagi de funcionar sobre la base del finançament públic, però sí que hi ha una clara responsabilitat pública en la provisió d'habitatge assequible, i els fons públics són un recurs necessari (cessió de terrenys, ajudes econòmiques...).

- Un dels requisits principals per oferir habitatge assequible consisteix a tenir mecanismes de finançament estables i fiables, tant en el sector públic com en el sector privat. Una via per garantir-ho és la creació de fons rotato-

ris¹ com a eina de finançament a llarg termini.

- Com a objectiu genèric, els mecanismes de finançament de l'habitatge haurien de contribuir a la cohesió social promovent una barreja social en el territori. Això només es pot aconseguir amb una intervenció proactiva dels poders públics, prevenint –o si més no reduint– l'amença d'una segregació a causa de l'especulació immobiliària.

- Els sistemes de prestacions i ajudes per a l'habitatge haurien de ser tan objectius i senzills com sigui possible. És preferible que aquests sistemes es gestionin localment més que no pas a escala nacional, per permetre a les ciutats donar respostes més ràpides i efectives a les necessitats que s'hi puguin detectar.

- La privatització de l'estoc d'habitatge públic s'ha de considerar amb molta cura. Aquesta privatització hauria de proporcionar als municipis mitjans per introduir millores en l'estoc d'habitatges o per finançar nous habitatges a curt termini. Tanmateix, la privatització també comporta reduir la quantitat d'habitatge assequible disponible i pot augmentar la segregació social.

Una correcta provisió d'habitatge assequible de qualitat és fonamental per assolir els objectius de cohesió social, de millora de l'eficiència energètica, a més a més de contribuir a la millora de la qualitat dels allotjaments, la qualitat de vida, la salut i el benestar de tota la població. Per tots aquests mo-

tius, cal aconseguir noves fonts de recursos i mecanismes de finançament innovadors. Especialment, és el cas de les grans inversions urbanístiques que s'han de sufragar a l'avançada i que només es poden finançar a llarg termini. Aquestes intervencions, però, van més enllà de les capacitats financeres d'un sol municipi. Els governs nacionals i la Unió Europea haurien de considerar un ventall d'opcions per a aquestes situacions, que podrien incloure el desenvolupament d'ajudes del Banc Europeu d'Inversió (EIB) per a préstecs o garanties de préstec.

b) Recomanacions per millorar la integració de les persones sense sostre:

- *Participació de les autoritats locals.* Les autoritats locals són les que estan més ben situades per a gestionar els serveis, per garantir una intervenció coherent, amb uns resultats satisfactoris i amb una bona relació qualitat-cost. Les administracions locals tenen una visió general de la població sense sostre de la seva àrea, els recursos disponibles per fer front a aquestes necessitats, l'autoritat per coordinar aquests recursos amb altres administracions que actuen al territori, la disponibilitat d'interactuar amb altres serveis d'atenció i de suport, el coneixement de les necessitats futures de la població local, la coordinació amb els principals sistemes d'assignació d'habitatge, i les necessitats estratègiques dels altres governs a escala regional, nacional i europea.

- *Prevenició.* Els diferents nivells de suport a la cadena integrada² estan connectats entre si. La inversió en els programes de prevenició en el primer nivell de la cadena té incidència en el volum d'usuaris dels altres serveis i la intensitat de l'atenció que requereixen. És per això que es recomana invertir en prevenició en els propers anys, tant en la prevenició primària com en els casos de recaiguda. Caldria parlar especial atenció als joves i les llars amb menors a càrrec.

- *Definició de principis.* El desenvolupament i manteniment de serveis d'alta qualitat és un procés continu. Es recomana definir els principis sobre els quals s'han de basar els serveis per a persones i famílies sense sostre. Aquests principis s'haurien de revisar i actualitzar regularment per confirmar que els usuaris reben serveis adaptats a les seves necessitats i nivells funcionals, així com per proveir informació per a la gestió i el desenvolupament dels serveis.

- *Proposta basada en l'evidència.* El model de serveis per prevenir la situació de sense sostre que denominem *cadena integrada* ha estat desenvolupat i

1. Fons creat per a un fi determinat, com la concessió de préstecs, amb la particularitat que els reemborsaments al fons poden ser utilitzats de nou per al mateix propòsit.

2. Per tenir més informació sobre el model de cadena integrada, vegeu el document *City strategies against homelessness* al web: <http://www.inclusivecities.eu/en> l'apartat Publicacions. El document també està disponible en català i en castellà.

implementat mitjançant un procés heurístic. En aquest procés, l'aprenentatge prové de la pròpia experiència, dels encerts i les errades de les ciutats participants en el grup de treball. El temps ha avaluat les experiències. Es recomana avançar cap al desenvolupament d'intervencions basades en evidències amb l'ús del Mètode Obert de Coordinació.³ Un primer pas serà l'organització d'un *peer review*⁴ (revisió entre iguals) el setembre del 2010.

- *Sinergia d'esforços*. En l'àmbit local, les polítiques per a les persones sense sostre han de competir amb altres à-

bits polítics de més importància per atreure l'atenció dels polítics i els recursos. Es recomana estudiar les interdependències locals existents entre la problemàtica de les persones sense sostre i altres àrees adjacents, com és el cas de l'habitatge.

Una sinergia d'esforços entre aquests temes enfortirà els efectes en totes dues àrees. Esperem que aquesta experiència pràctica de cooperació entre ciutats iniciada en el si del Fòrum d'Afers Socials d'Eurocities tingui continuïtat i millori en una altra futura trobada conjunta l'abril del 2011.

---

3. Mètode que té per objectiu establir i definir orientacions i objectius comuns, establir indicadors i determinar les millors pràctiques en els àmbits en què la Unió Europea no té competències, les comparteix o en té sols per adoptar mesures de suport.

4. Mètode de validació de treballs escrits, de processos, etc. consistent a sotmetre'ls a l'avaluació per professionals i experts en l'àmbit de treball, per tal de mesurar-ne la qualitat, viabilitat i fer propostes de millora.